

Förslag till Europeiska rådets beslut om Europaparlamentets sammansättning 2022/23:FPM110

Statsrådsberedningen

2023-07-17

Dokumentbeteckning

P9_TA(2023)0243

Europaparlamentets sammansättning

Sammanfattning

Europaparlamentet (EP) antog sin lagstiftningsresolution för uppdatering av Europaparlamentets sammansättning för nästa valperiod 2024–2029 den 15 juni. Förslaget utgår från principerna om sammansättning i artikel 14.2 i EU-fördraget. Europaparlamentet föreslår att antalet företrädare i Europaparlamentet ska utökas med 11 platser, från dagens 705 till 716. Sverige föreslås inte få någon ytterligare plats. Vidare föreslår EP att 28 platser ska reserveras till en unionsomfattande valkrets, med förbehåll för ikraftträdandet av ändringen av valrättsakten och som föreskriver inrättandet av en unionsomfattande valkrets.

Regeringens utgångspunkt är att de platser som sparades efter att Storbritannien lämnade unionen så långt möjligt ska sparas inför framtida utvidgningar. Regeringen anser att frågan om en unionsomfattande valkrets och transnationella listor inte ska ingå i beslutet om Europaparlamentets sammansättning.

Regeringen avser att verka för en långsiktig lösning på sammansättningen baserad på en formel som kan tillämpas under en längre tid och vid en framtida utvidgning.

Regeringen förespråkar en budgetrestriktiv hållning där förslag som har budgetära konsekvenser ska finansieras genom en omprioritering inom

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

I Europeiska rådets beslut om Europaparlamentets sammansättning för mandatperioden 2019–2024 framgår att Europaparlamentet i tillräckligt god tid före inledandet av parlamentets nästa valperiod 2024–2029 ska presentera ett förslag till uppdaterad tilldelning av platser i Europaparlamentet, i enlighet med artikel 14.2 i EU-fördraget.

Enligt artikel 14.2 i EU-fördraget ska Europaparlamentet vara sammansatt av företrädare för unionens medborgare, vars antal inte får överstiga 751 inklusive ordförande. Vidare ska medborgarna företräddas med degressiv proportionalitet, med minst sex ledamöter per medlemsstat och ingen medlemsstat får tilldelas fler än 96 platser. Europeiska rådet ska på Europaparlamentets initiativ och med dess godkännande med enhällighet anta ett beslut om Europaparlamentets sammansättning, varvid ovan principer ska respekteras.

Idag har Europaparlamentet totalt 705 ledamöter. Antalet minskade från 751 till 705 när Storbritannien lämnade unionen. Storbritannien hade 73 ledamöter och 27 av dessa fördelades till andra medlemsstater efter brexit. Sverige fick t.ex. en extra plats, och resterande 46 sparades för framtida bruk, till exempel till framtida utvidgningar.

Efter diskussioner under våren i ansvarigt utskott i Europaparlamentet, utskottet för konstitutionella frågor (AFCO), antog Europaparlamentet sin lagstiftningsresolution om Europaparlamentets sammansättning den 15 juni 2023.

1.2 Förslagets innehåll

Europaparlamentet utgår från ovannämnda kriterier i artikel 14.2 i EU-fördraget i sitt förslag, samt skriver att storleken på medlemsstaternas befolkningar ska återspeglas så nära som möjligt. Vidare definierar Europaparlamentet i sitt förslag principen om degressiv proportionalitet som

följande: ”Förhållandet mellan befolkningsstorlek och antalet platser för varje medlemsstat, före avrundning till närmaste heltal, ska variera beroende på staternas respektive befolkningsstorlek, så att varje ledamot i Europaparlamentet från en medlemsstat med större befolkningsstorlek företräder fler medborgare än en ledamot i Europaparlamentet från en medlemsstat med mindre befolkningsstorlek, och omvänt att ju fler invånare en medlemsstat har, desto fler platser i Europaparlamentet har den rätt till” (artikel 1).

Europaparlamentet föreslår att antalet företrädare i Europaparlamentet ska utökas med 11 platser, från dagens 705 till 716, under kommande valperiod 2024–2029. De ytterligare 11 platserna tilldelas enligt följande; Spanien +2, Nederländerna +2, Österrike +1, Danmark +1, Finland +1, Slovakien+1, Irland+1, Slovenien +1, Lettland +1. Europaparlamentet motiverar tilldelningen av platser utifrån kriterierna i artikel 14.2 i EU-fördraget samt återspeglar av de demografiska förändringar som skett i EU sedan valet 2019.

Antalet företrädare i Europaparlamentet som väljs i varje medlemsstat för valperioden 2024–2029 föreslås tilldelas enligt följande:

Belgien	21
Bulgarien	17
Tjeckien	21
Danmark	15
Tyskland	96
Estland	7
Irland	14
Grekland	21
Spanien	61
Frankrike	79
Kroatien	12
Italien	76
Cypern	6
Lettland	9
Litauen	11

Luxemburg	6
Ungern	21
Malta	6
Nederländerna	31
Österrike	20
Polen	52
Portugal	21
Rumänien	33
Slovenien	9
Slovakien	15
Finland	15
Sverige	21

Utöver de ledamöter i Europaparlamentet som väljs i varje medlemsstat föreslår Europaparlamentet att 28 platser ska reserveras till en unionsomfattande valkrets, med förbehåll för ikraftträdandet av ändringen av valrättsakten¹ som föreskriver inrättandet av en unionsomfattande valkrets. Enligt förslaget ska 28 ledamöter väljas i en unionsomfattande valkrets vid det första valet efter att valrättsakten trätt i kraft, enligt vad som föreskrivs i den förordningen.²

I tillräckligt god tid före parlamentets valperiod 2029–2034 ska Europaparlamentet, i enlighet med artikel 14.2 i EU-fördraget, presentera ett förslag till uppdaterad tilldelning av platser i Europaparlamentet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget har ingen påverkan på svensk lagstiftning.

¹ Rådsförordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och om upphävande av rådets beslut (76/787/ECSC, EEG, Euratom) och den akt om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet som utgör en bilaga till det beslutet.

² Förslaget om valrättsakten presenterades av EP den 3 maj 2022 och har sedan dess diskuterats vid några tillfällen i rådet. Vid diskussioner i rådet har det framkommit att flertalet medlemsstater har invändningar mot hela eller delar av förslaget. Ett beslut i rådet behöver antas med enhällighet.

Ett utökat antal platser i Europaparlamentet innebär en ökad kostnad för Europaparlamentet och sannolikt krav från Europaparlamentet på högre finansiering från EU-budgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringens utgångspunkt är att de platser som sparades efter att Storbritannien lämnade unionen så långt möjligt ska sparas inför framtida utvidgningar. Regeringen anser att frågan om en unionsomfattande valkrets och transnationella listor inte ska ingå i beslutet om Europaparlamentets sammansättning.

Regeringen avser att verka för en långsiktig lösning på sammansättningen baserad på en formel som kan tillämpas under en längre tid och vid en framtida utvidgning.

Regeringen förespråkar en budgetrestriktiv hållning där förslag som har budgetära konsekvenser ska finansieras genom en omprioritering inom befintliga ramar inom den fleråriga budgetramen (MFF). Regeringen anser att det är viktigt att den institutionella balansen värnas.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter varierar. Flera medlemsstater anser att Europaparlamentets förslag endast delvis följer principen om degressiv proportionalitet samt att förslaget inte i tillräckligt hög utsträckning återspeglar demografiska förändringar i vissa medlemsstater. Medlemsstaterna har dock olika syn på hur principen om degressiv proportionalitet bäst tillämpas. Några medlemsstater anser att omfördelning av platser bör ske inom de befintliga 705 platserna medan andra menar att antalet platser bör utökas ytterligare utöver den föreslagna ökningen på 11 platser för att tillse att fler medlemsstaters befolkningsökning återspeglas i ökat antal platser. Flera medlemsstater motsätter sig hänvisningarna till transnationella listor, för att inte föregå resultatet av förhandlingarna om valrättsakten. Vidare har frågan om en objektiv formel för tilldelning av platser lyfts.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ännu inte kända.

Förslaget har inte sänts på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 14.2 i fördraget om Europeiska unionen.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Europaparlamentet har inte gjort någon motivering av subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen. Beslut om Europaparlamentets sammansättning kan endast fattas på EU-nivå.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Fortsatt behandling i ministerrådet som förberedelser inför beslut i Europeiska rådet (ER). Efter att rådet nått en politisk överenskommelse och ER stödjer förslaget behöver ER inhämta Europaparlamentets medgivande. Efter att EP gett sitt medgivande behöver ER anta det slutliga förslaget vilket kan ske genom skriftlig procedur.

4.2 Fackuttryck / termer